

"אוי למדינה שמערכת המשפט שלה אינה זוכה לאמון הציבור"

הנשיא גרוניס בנאומו בכנס השנתי: "הבעיה המרכזית היא שהשיח התקשורתי יוצר ציפייה בציבור לכך שבית המשפט יקבל הכרעה שיפוטית מסוימת, ואם אין הלימה בין הציפייה למציאות נפגע אמון הציבור ברשות השופטת"

בעניין התלוי בבית המשפט. עוד לא יבשה הדין על החלטה או על פסק דין, ומיד מתנהלת חגיגה תקשורתית בעניינם. לעיתים מתנהל הפסטיבל עוד לפני מתן פסק הדין ובכוונה להשפיע על בית המשפט. מגיבים שונים ממהרים להביע עמדתם בסוגיה. בחלק מן המקרים מודים המגיבים שאי-פילו לא קראו את ההחלטה או את פסק הדין. כל זה לא מפריע ליצור הלך רוח ציבורי המופנה

לא רק לגופה של החלטה, אלא גם לגופם של השופט או השופטת שנתנו את ההחלטה. מצער אותי מאוד שלעיתים מוצאים אנו בין הדוברים אף שופטים בדימוס. מעניין מה היו אותם שופטים בדימוס אומרים אילו עדיין כיהנו כשופטים, ואחרים, שופטים בדימוס, היו מתבטאים בצורה דומה.

לא מדובר רק בתיקים עקרוניים או מפורסמים. אדרבה, פעמים רבות אפשר לראות את ניסיונות ההשפעה על ההליך המשפטי דווקא בפריפריה, במקומונים ובבלוגים העצמאיים. מערכת המשפט מוצאת את עצמה פועלת בתוך בליל המידע הזה, שחלקו מידע לא קביל שמנסים להכניס לתוך אולם הדיונים, וחלקו מידע המוצא מתוך אולם הדיונים באופן לא מדויק. השופטים אינם חיים במגדל שן, וטוב שכך. הם חלק מהחברה וגם הם קוראים עיתונים וערים לשיח הציבורי על עניין מסוים. מקצועיותם אינה נבחנת, ולא צריכה להיבחן, באמצעות השאלה אם הם מנותקים מהשיח הציבורי או אם הם מושפעים או לא מושפעים מאמצעי התקשורת השונים. מקצועיותם נבחנת ביכולתם לקרוא את המידע באופן ביקורתי וליצור צור איים של שקט שיבטיחו את קיומו של הליך הוגן וצודק. הבעיה המרכזית היא שהשיח התקשורתי יוצר ציפייה בציבור לכך שבית המשפט יקבל הכרעה שיפוטית מסוימת, ואם אין הלימה בין הציפייה ובין המציאות, נפגע אמון הציבור ברשות השופטת. אמון זה, שאנו מרבים לדבר בו, אינו נכס של מערכת המשפט; אמון הציבור הוא אינטרס חברתי מן המעלה הראשונה. המקור הבסיסי ביותר

אנחנו חיים בעידן של שינויים טכנולוגיים מואצים. האינטרנט, הרשתות החברתיות, הטוויטר והב-לוגוספרה מזמנים לנו אתגרים חדשים. החידושים הטכנולוגיים, והתמורות החברתיות הנלוות להם, משפיעים גם על מערכת המשפט. אנו עדים לתופעות ברוכות של סיוע משפטי, שיתוף במידע, חינוך לאזרחות והשפעה על החברה האזרחית. אך לצידן של השפעות חיוביות כאלה יש גם השלכות בעייתיות וסיכונים לא מעטים.

בשנה האחרונה התמודדנו כמה פעמים עם השמצות ועם איומים על שופטים, בעיקר שופטי משפחה. בעלי דין שלא היו מרוצים מההכרעה המשפטית – ובהגדרה תמיד יהיו כאלה – פרסמו באינטרנט וברשתות חברתיות שונות דברי נאצה על שופטות ועל שופטים. חלק מהפרסומים הכילו איומים של ממש על השופטים, וחלקם ביקשו לפגוע בכבודם או בשמם הטוב של השופטים. אנו רואים בחומרה רבה כל ניסיון להלך אימים על שופטים. חשוב להיבין כי עצמאותה של מערכת המשפט, ומערכת אכיפת החוק בכלל, היא בסיס ויסוד למערכת משפט הוגנת, צודקת ושוויונית. על כן יש לכולנו אחריות משותפת להוקיע ולשרש כל ניסיון לפגוע בעצמאות שיקול הדעת של העוסקים במלאכת אכיפת החוק.

השינויים הטכנולוגיים הובילו למציאות תקשורתית חדשה. הזירה התקשורתית אינה מוגבלת עוד לאמצעי התקשורת המסורתיים. מידע מופץ בקצב מסחרר. כל אחד יכול לכתוב, להביע עמדה, להשתתף בשיח הציבורי וליצור קהילת עוקבים ומשתתפים. ההשתתפות בכיכר העיר מצריכה כיום רק מקלדת, מסך וחיבור לאינטרנט. יש לשינויים אלה השפעה אדירה על החברה בישראל ובעולם, וזה ודאי לא המקום לעמוד על כל השלכותיהם. גם מערכת המשפט מושפעת מהשינויים האמורים. גורמים רבים מנסים להשפיע על ההליך המשפטי. בעלי דין שוכרים לוביסטים, יועצי תקשורת ויחצ"נים שמטרתם להשפיע על דעת הקהל וליצור הלך רוח ציבורי

**"בעלי דין שוכרים לוביסטים,
יועצי תקשורת ויחצ"נים
שמטרתם להשפיע על
דעת הקהל וליצור הלך רוח
ציבורי בעניין התלוי בבית
המשפט. עוד לא יבשה הדין
על החלטה או על פסק
דין ומיד מתנהלת בעניינים
חגיגה תקשורתית"**

**"מצער אותי מאוד שלעיתים
מוצאים אנו בין הדוברים אף
שופטים בדימוס. מעניין מה
היו אותם שופטים בדימוס
אומרים אילו עדיין כיהנו
כשופטים, ואחרים, שופטים
בדימוס, היו מתבטאים
בצורה דומה"**

"מתכוונים לעקוב מקרוב אחר יישום קפדני של הוראות נוהל הטיפול בבקשות לשינוי מועדי דיון". גרוניט

הישנים בכל ערכאות המשפט. שמנו דגש על כך, והתוצאות מדברות בעד עצמן.

בשנה שעברה הוחל נוהל השמיעה הרצופה, ואנחנו מקווים שהוא יתרום לקיצור משך החיים של תיקים במערכת. וכפי שאתם ודאי יודעים, בשבוע שעבר נכנס לתוקף נוהל הטיפול בבקשות לשינוי מועדי דיון. ידוע לי שנוהל זה לא פופולרי במיוחד בקרב עורכי הדין. אין ספק שהנוהל מחייב שינוי דפוסי עבודה שכולנו הורגלנו בהם משך שנים. תהיה תקופת הסתגלות טבעית, אבל אני חנו מתכוונים לעקוב מקרוב אחר יישום קפדני של הוראות הנוהל. מחקר שערכה מחלקת המחקר של הרשות השופטת הצביע על כך שדחיית דיון אחת מוסיפה בממוצע כשלושה חודשים למשך חיי תיק. אין לכך הצדקה. זו דוגמה לפגיעה באזרח הפונה לקבל שי-רות משפטי, והדיון בעניינו נדחה ונדחה. אם כולנו נתאמץ למ-נוע דחיות דיונים, משך הזמן שבו תלוי תיק בבית המשפט יתקצר, והדבר יהיה לטובת כולם.

ללגיטימיות של מערכת משפט – כל מערכת משפט, בכל הזמנים ובכל המקומות – הוא אמון הציבור. אוי למדינה שמערכת המשפט שלה אינה זוכה לאמון של הציבור בכך שייעשה משפט צדק; אוי לה למדינה ששופטיה נתונים למרות שאינה מרות הדין. זו אחריות של כולנו להבטיח את אמון הציבור ברשות השופטת. זו המחויבות המ-קצועית של כל מי שרואה בעצמו חלק ממערכת המשפט בישראל. ברשות השופטת אנו מאמינים כי אחת הדרכים שלנו לקדם את אמון הציבור במערכת המשפט היא ייעול פעילותם של בתי המש-פט. כולנו יודעים שבסופו של דבר, האזרח הזקוק להכרעה משפטית מתעניין בעיקר במועד שנקבע לדיון בעניינו, בכך שטענותיו יישמעו ובכך שההכרעה תינתן בתוך זמן סביר. לכל אלה הקדשנו בשנים האחרונות תשומת לב מיוחדת. שורה של תהליכים ורפורמות שה-חלנו נושאים פירות. מלאי התיקים התלויים ועומדים בשנת 2013 היה הקטן ביותר בשמונה השנים האחרונות, וזאת למרות עלייה במספר התיקים הנפתחים. עוד חלה ירידה דרמטית במספר התיקים